

Nowelizacja k.s.h. w pytaniach i odpowiedziach

Rafał Roszkowski
adwokat,
GKR Legal

Czy nowe kompetencje to nowe źródło sporu?

PYTANIE Nowe prawo holdingowe wprowadza pojęcie grupy spółek, a przy okazji znacząco zmienia kompetencje organów spółek. Powstaje jednak przy tym pytanie, w jaki sposób pogodzić kompetencje nadzorcze rady nadzorczej spółki dominującej z własnymi kompetencjami rady nadzorczej spółki zależnej? Czy na tym polu może dochodzić do konfliktów?

ODPOWIEDŹ Znowelizowany kodeks spółek handlowych wprowadza regulacje, na mocy których rozszerzeniu uległy w szczególności kompetencje, ale także i obowiązki rad nadzorczych. Te organy bowiem uzyskały nowe instrumenty nadzoru nad całą grupą spółek. Zgodnie z dodanym art. 21⁴¹ par. 1 członek rady przy wykonywaniu swoich obowiązków powinien dołożyć należytej staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki. Podejmując różnego rodzaju decyzje, powinien więc kierować się zasadą biznesowej oceny popartej opinią specjalistów. Dotychczas samo występowanie obowiązku lojalności wobec spółki (podejmowanie decyzji w dobrej wierze i dobrym interesie spółki) i jego spoczywanie na członkach organów spółek kapitałowych wynikało z praktyki oraz dorobku doktryny i orzecznictwa sądowego. W związku z unormowaniem nowej instytucji zachodzi także potencjalne ryzyko sporów kompetencyjnych wynikających z przenikających się zakresów działania organów nadzorczych spółki dominującej oraz spółki zależnej. Ustawodawca w art. 21⁷ k.s.h. wprowadził zasadę stałego nadzoru rady nadzorczej spółki dominującej nad spółkami zależnymi w zakresie realizacji interesów grupy spółek, o ile kompetencje takie nie zostały wprost wyłączone w statutach lub umowach tych spółek. Sprawując stały nadzór nad spółką zależną, rada nadzorcza spółki dominującej może zatem żądać od zarządu udostępnienia ksiąg i dokumentów oraz udzielenia określonych informacji, których zakres może każdorazowo określić rada nadzorcza spółki dominującej. Oczywiście fakt sprawowania nawet w szerokim zakresie nadzoru przez radę nadzorczą spółki dominującej nie wyklucza ani nie ogranicza kompetencji rady nadzorczej spółki zależnej. Wydaje się, że intencją ustawodawcy było wyraźne oddzielenie kompetencji obu tych organów, tak aby nadzór rady spółki dominującej nad spółkami zależnymi nie wykluczał nadzoru wykonywanego przez rady poszczególnych spółek zależnych. Kompetencje do sprawowania nadzoru przez radę spółki dominującej ograniczone są jedynie do zakresu definiowanego przez interes grupy spółek. Warto przy tym dodać, iż ustawodawca nie wprowadził definicji interesu grupy spółek. Określił natomiast, że jest to ich wspólny interes, wynikający z przyjętej strategii, który może zostać doprecyzowany w wiążącym poleceniu skierowanym do spółki zależnej przez spółkę dominującą.

Rafał Roszkowski, adwokat, GKR Legal

Czy informacje pozostaną poufne?

PYTANIE Rada nadzorcza otrzymała w nowelizacji m.in. uprawnienie do żądania od organów zarządzających sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółki. Co jednak w sytuacji, w której żądanie rady nadzorczej dotyczy informacji objętych tajemnicą zawodową na podstawie ustaw szczególnych? Czy przepisy k.s.h. mogą stanowić samoistną podstawę zwolnienia z tajemnicy zawodowej?

ODPOWIEDŹ Zgodnie z istniejącym dotychczas art. 219 par. 4 k.s.h. rada nadzorcza w celu wykonania swoich obowiązków może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki. Nowelizacja k.s.h. dopisała do tego artykułu nowe uregulowania, m.in. par. 4², z którego wynika, że zarząd nie może ogra-

niczać członkom rady nadzorczej dostępu do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, o których mowa w par. 4. Powyższe uregulowanie przed wejściem w życie ustawy było przedmiotem konsultacji społecznych, podczas których postulowano, aby wykluczyć możliwość pozyskiwania przez radę nadzorczą informacji dotyczących spółek zależnych lub powiązanych, objętych tajemnicą zawodową lub inną tajemnicą chronioną prawem. Ustawodawca w odniesieniu do tych wątpliwości uznał, że „w sytuacji, gdy klientem jest spółka, to tajemnica nie dotyczy przekazania informacji jej organowi. Natomiast w innych wypadkach oczywiście tajemnica będzie obowiązywała”. Powyższe stanowisko może stanowić wskazówkę interpretacyjną, którą należy się kierować przy ocenie relacji pomiędzy przepisami k.s.h. a regulacjami ustaw szczególnych, które regulują tajemnicę zawodową. Wydaje się natomiast, że wspomniane przepisy nie mogą stanowić samoistnej podstawy do zwolnienia z zachowania tajemnicy zawodowej uregulowanej w przepisach szczególnych.

Rafał Roszkowski, adwokat, GKR Legal

Kiedy dostarczyć sprawozdanie finansowe

PYTANIE W jakim terminie zarząd powinien udostępnić właścicielowi spółki dokumenty związane z zamknięciem roku obrotowego?

ODPOWIEDŹ Znowelizowane przepisy doprecyzowują wiele zagadnień, które dotychczas były jedynie przedmiotem wypowiedzi doktryny prawnej oraz orzecznictwa sądów. Doskonałym przykładem jest art. 231 par. 4¹ kodeksu, zgodnie z którym dokumenty odpowiadające treścią sprawozdaniu zarządu z działalności spółki, sprawozdaniu finansowemu, sprawozdaniu rady nadzorczej lub sprawozdaniu z badania są wydawane wspólnikowi na jego żądanie, które może zostać zgłoszone zarządowi, licząc od dnia zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników. Dokumenty udostępnia się niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch dni powszednich od dnia zgłoszenia żądania. Mogą one być wysłane elektronicznie, w tym przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Ustawodawca wprowadził zatem ścisłe terminy umożliwiające wspólnikowi zapoznanie się z ważnymi dokumentami spółki. Analogiczną regulację nowelizacja wprowadza odnośnie do spółek akcyjnych w art. 300⁸² kodeksu.

Kolejnym przepisem regulującym dostęp do dokumentów jest nowy art. 21⁶ k.s.h. Określa on prawo dostępu spółki dominującej do informacji o spółkach zależnych. Zgodnie z par. 3 tego przepisu spółka dominująca, której nie udostępniono ksiąg i dokumentów lub żądanych informacji, może złożyć do sądu rejestrowego wniosek o zobowiązanie zarządu spółki zależnej, uczestniczącej w grupie spółek, do wywiązania się ze swoich obowiązków informacyjnych. Jak napisano w uzasadnieniu ustawy, jest to jeden z mechanizmów umożliwiających spółce dominującej sprawne zarządzanie grupą spółek. Co prawda przepisy nie określają terminu, w jakim zarząd spółki zależnej powinien udostępnić informacje lub dokumenty, jednak należy przyjąć, iż powinien to uczynić niezwłocznie oraz w terminie umożliwiającym właścicielowi zapoznanie się z danymi. Nowe regulacje korespondują także z obowiązkiem ciążącym na członkach rady nadzorczej spółki dominującej, którzy są współodpowiedzialni za terminowe sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej, o czym mówią art. 55–63j ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 217; ost.zm. Dz.U. z 2022 r. poz. 1488).

Rafał Roszkowski, adwokat, GKR Legal